Upsala Nya Tidning.

+12

SÖNDAG
26 APRIL 2015
018-478 00 00

UNT 125 1890–2015

GULD-SPADEN 2015

Tipsa oss! **E-post:** 72018@unt.se **Sms/mms:** 72018 | Senaste nytt på unt.se, mobil.unt.se och 24unt.se | Grundad 1890

Vecka: 17 · Nr: 112 · Årgång: 125 · Pris: 20 kr

SÖNDAG

MAT Grönt med trendiga smaker B6

MODE Dansen smittar av sig B4

Malin Hakelius:

”Hon var gömd i hyddan” B2-3

Vanlig syn. Många begravningar påminner om kriget som nu går in på sitt femte år. Det är unga människor som läggs i jorden. Foto: Joakim Medin

SORGENS LAND

SYRIEN Uppsalabon Joakim Medin är en av få journalister som rapporterar inifrån Syrien. I dag publicerar vi hans reportage från Qamishlo i nordöst där hans arbete blev avbrutet då han greps av Assad-regimen. Han har mött människorna på plats. A6-10

Foto: Pontus Lundahl/TT

Nu är Ebba ny KD-ledare

STOCKHOLM Nu tar Ebba Busch Thor över styret av Kristdemokraterna. På lördagen blev hon KD:s fjärde ledare sedan partiet startades. A6-A7

BARN GODA RÅD I BEBIS-BUBBLAN A20

Svårt besegra gerillarörelser

VÄRLDEN Det har blivit allt svårare att vinna krig mot upprorsrörelser. Sedan andra världskriget har gerillarörelser vunnit nästan lika många krig som de har förlorat. A26

Kultur

”Att skriva är också att ha anspråk.

UNT:s medie-krönikör **Elin Cullhed** blickar tillbaka på sina år som duktig flicka. B13

VÄRLDEN Över 1 400 döda i Nepalskalv A24

7388127002002

Nyhetschefer
Niklas Skeri, Roger Berglund, Lotta Frithiof
Kontakt:
018-478 15 70
nyhetsredaktionen@unt.se

Tipsa UNT!
Sms och mms: 72018
E-post: 72018@unt.se

UNT i morgon:

Vi fick en jätteliten portion ris. Den skulle räcka till sex personer. Vi mådde inte alls bra, vi var rädda och trodde att vi skulle dö.

Ghada Doha, syriansk flykting i Uppsala. I morgon möter du henne och tre andra som berättar om flykten från sitt hemland Syrien och om att komma till Sverige.

Läs mer

Hon fick inte vara med de andra barnen och blev retad. Hon var gömd hela tiden i hyddan med mamman.

Malin Hakelius, plastikkirurg från Uppsala som medverkar i tv-dokumentären ”Nazifas leende” om etiopiska flickan Nazifa. Läs Söndagshänget på sidorna B2-3 i dagens UNT.

Begravning. Kriget är ständigt närvarande i Syrien. Inte minst genom de många begravningarna, av alla de människor som i dag behövt bli soldater.

Det komplexa KRIGET

Krigets offer. Nadya Suleiman Said har nyss begravt sin 18-årige son i Qamishlo, men insisterar på att samhället kommer fortsätta kämpa för att hålla inkräktare borta.

Joakim Medin
Text och foto
nyhetsredaktionen@unt.se

SYRIEN Halva landet har raserats, miljontals människor har blivit flyktingar och hundratusentals dödats. Men i rapporteringen om det komplexa kriget har flera perspektiv tidigare fallit bort. I dag kompletterar Uppsalajournalisten **Joakim Medin** bilden. Han fängslades i februari av Assad-regimen och är en av få journalister som upplevt det krigshärjade Syrien inifrån.

Vad heter han!? Var är han?! Var! Var!"

Kommendant Abu Alis skrikande förhörsfrågor tränger igenom fyra väggar, från hans kontor till min fängelsecell. Det gör även slagen och de ångestfyllda vrålen av smärta från fångarna som blir misshandlade och piskade på fotsulorna där inne.

Det är i mitten av februari och jag har blivit gripen av regimen, i en av dess sista maktfickor i Qamishlo. Där tillbringar jag fyra dagar under jord, i en nedsläckt och lortig isoleringscell, till ständiga ljud av sparkar och örfilar.

Abu Ali är chef för fängelsets verksamhet och jobbar för State Security, den okända civila säkerhetstjänsten som ligger under inrikesministeriet och svarar inför Assad själv. Det är också State Security han kontaktar, som senare låter smuggla ut mig och min kurdiske tolk på ett civilflyg till regimens hjärta Damaskus, för fortsatta förhör.

Tortyren nere i fångelsehålorna verkar fullständigt normal och institutionaliserad. Hemgjorda piskor och batonger hänger på krokar på en vägg, fullt synliga. Ingenting göms undan eller vitmålas. I min korridor sitter 25 fångar, som sympatiserar med eller krigat med både IS och FSA. Alla betraktas vi, på olika vis, som fiender till diktaturen.

Mer än 50 000 människor uppges ha suttit inspärrade under dessa omständigheter sedan kriget utbröt. Vissa människorättsgrupper anger i stället 200 000. Det är bara några av konsekvenserna i ett lokalt krig, som blivit ett världskrig. Ett krig som ritar om Mellanösterns framtid och kanske även karta, för en lång tid framöver. Och ingen vet när människorna på plats kommer att sluta skada varandra.

En av fångarna gestikulerar med handen i luften när jag förs ut från regimcellen i Qamishlo för sista gången: "Snälla, skriv om det här!".

> **Han försökte rädda sin skadade vän från IS men blev själv martyr.**
>
> **Nadya Suleiman Said,** vars 18-årige son dödades i kriget.

Drygt två veckor tidigare, på en begravningsplats i Qamishlo, nordöstra Syrien, sitter en mor på cementkanten runt en nygrävd grop med hennes egen son i. Hon är klädd i svart och ögonen är fixerade på marken. Resten av familjen är samlade i en klunga runt graven, de lägger ner vackra blomsterdekorationer och står i tystnad med sina egna tankar.

Şivan Qamishlo, som lagts i jorden, bär kamouflageuniform och ler med hela ansiktet på den porträttbild som tryckts upp till hans minne. Flera av hans släktingar bär stolta bilden med en nål på bröstet eller håller upp den bakom glas och ram. Den fjuniga mustaschen avslöjar att Şivan bara var i de sena tonåren.

– 18 år gammal. Men han var en modig man, som stred i Jazaa, i Serekaniye. Han föll i byn Abu Ghasayb vid fronten, när han försökte rädda sin skadade vän från IS men blev själv martyr, säger hans mor Nadya Suleiman Said.

Hon har kurdiska släktingar »

Barnen. Många utomstående betraktare tänker inte på att barn fortsätter gå i skolan.

Foto: Joakim Medin

Modersmål. Den arabiska våren blev på sätt och vis en kurdisk vår, i Syrien. I de självstyrande delarna undervisas barnen idag i sitt kurdiska modersmål.

Glada. Tre kompisar på skolgården poserar skrattande för fotografen.

Vardag. Vardagslivet har kunnat leva vidare i Qamishlo och andra städer, i de kurdiskdominerade områdena.

Språkundervisningen är en viktig del av revolutionen för att ge kurder fler rättigheter.

» som flytt till både Tyskland och Sverige, likt många andra i landet i dag.

I vår har inbördeskriget i Syrien gått in på sitt femte år. Allt började i mars 2011 med folkliga demokrati- och missnöjesprotester mot familjen Assads 40-åriga diktatur, mot förtryck, korruption och ekonomiska svårigheter, delvis inspirerat av den ”arabiska våren”. Protesterna möttes snabbt av oförståelse, och med övervåld och död av regimens säkerhetsstyrkor. I de väpnade strider som sedan utbröt mellan president Bashar al-Assads regim och en flora av rebellgrupper kom både en rad andra stater och extremistiska, islamistiska element att vinna stort inflytande. Men utan att något väpnat läger sedan dess varit starkt nog att besegra de andra, eller att det legat i aktörernas intresse.

Kriget har i dag förenats med de äldre våldsamheterna i Irak, lockat till sig utländska stridande till nära nog alla sidor, och kommit att följa både etniska och religiösa linjer – men också visat tecken på motsatsen. Det har kallats det första twittrade kriget. Men relationerna mellan de många olika lägren, deras politiska och internationella uppbackningar, och den ständiga utvecklingen har blivit allt mer komplicerat för många i omvärlden att förstå. Assadregimen finns ännu kvar, uppbackad av Iran, Ryssland och miliser. Den Fria syriska armé (FSA) som först fick så mycket uppmärksamhet har egentligen aldrig funnits, och det myller av oenade smågrupper den bestod av har i dag splittrats, svalts av andra eller svälter i några få områden i väst.

I dag uppskattas 220 000 människor ha dödats, över 12 miljoner ha förvandlats till flyktingar och ännu kan ingen säga hur eller när allt ska sluta.

Ett stycke bort från Şivan Qamishlos grav förbereds en minnesceremoni för ännu en kurdisk ungdom som stupat i strid. Det här gången är det en dotter, som konfronterade extremisterna i Islamiska staten (IS) vid fronten.

– Det här landet tillhör oss så vi kommer att slåss, män och kvinnor, till slutet. Och vi hoppas vi kan besegra dem, säger Nadya Suleiman Said.

Staden Qamishlo ligger i Hasakahprovinsen i nordöstra Syrien, vars norra del sedan 2012 kontrolleras av dess kurdiska majoritetsbefolkning. Syriens kurder har länge varit utsatta för statlig rasism och förtryck och i januari i fjol deklarerade de autonomi i tre egna kantoner, med förbundsnamnet Rojava. Deras helkvinnliga försvarsstyrkor YPJ har fått global uppmärksamhet sedan i höstas, då IS attackerade den kurdiska gränsstaden Kobane.

Trakten här i nordost – som nu kallas kantonen Jazira – lyckas på sätt och vis fånga en miniversion av det syriska kriget. Här finns de sista luckorna i östra Syrien med en fortsatt närvaro av Assadregimen:

- De sista kristna assyrierna i den östra landshalvan, som är delade i sitt stöd till både det kurdiska autonomistyret och till Assad.
- Här finns araber, med sympatier för alla slags läger.

12

miljoner människor har flytt från kriget i Syrien. 220 000 uppskattas ha dödats.

- Kurderna, vars framgångsrika kamp i att bekämpa extremister resulterat i att USA nu också gått in militärt i denna del av Syrien, för att erbjuda dem flygbomber.
- Och i kamp mot alla, halshuggarna i IS som fått ett enormt fokus på sig sedan i fjol. De har gjort sitt bästa för att offentliggöra massmord och fruktansvärda övergrepp i syfte att sätta skräck i omvärlden och för att genomdriva en etnisk-religiös rensning av alla människor de inte anser passar in.

I ruinerna av en nedbränd, syrisk-ortodox kyrka står sex kristna soldater på vakt i byn Gardouka. De spanar ut genom de bombskadade kyrkofönstren och skjuter med ett tungt maskingevär ut över slätten. Det här är fronten på landsbygden och mindre än två kilometer framför oss finns IS krigare.

– Vi är ett fredligt folk, men när de attackerar oss måste vi slå tillbaka, säger Khabur Abraham.

Han är 20 år men redan en ärrad veteran, och för befäl över 20 man här från det kurdallierade Syrianska Militärrådet. Tidigare var de studenter, jordbrukare, men i dag har många vanliga människor i Syrien blivit soldater.

Assyrierna har varit hårt utsatta för fundamentalisters attacker i flera år. Deras och hela kristendomens fördrivning från Mosul i Irak i fjol, under dödshot av

Fyra år av krig i Syrien

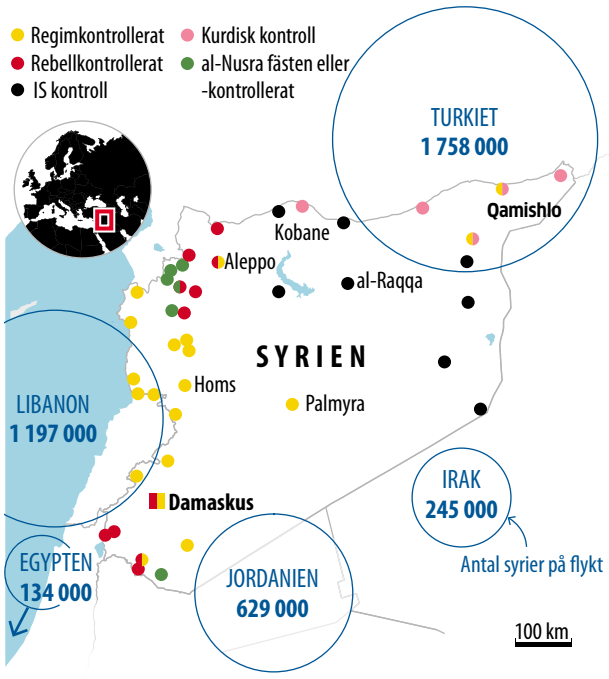

Mer än halva befolkningen på flykt

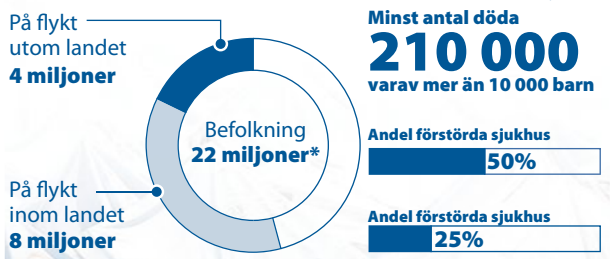

Källa: UNHCR, UNICEF, SOHR, ISW *2012 års siffra Foto: Gregorio Borgia TT Nyhetsbyrån

Förödelse. Efter över fyra år av krig har många områden tagit stor skada. Foto: Joakim Medin

Lekplats? För den unga generation som växer upp i Syrien är kriget ständigt närvranade.

Front. Det Syrianska militärrådet (MFS) organiserar assyriska och armeniska soldater längst fronten i nordöstra Syrien.

Bakgrund

Runt fyra miljoner människor har flytt

- Inbördeskriget i Syrien startade i mars 2011, med folkliga protester mot Assad-regimen som i dag styrt landet i 45 år.
- Protesterna slogs ner våldsamt vilket ledde till väpnat motstånd från ett stort antal rebellgrupper, löst förenade som Fria syriska armén. Men utländska intressen och religiösa strömningar blandade sig i och radikaliserade den växande konflikten, och från 2013 expanderade den extrema salafistgruppen Islamiska staten (IS) på erövrat territorium.
- Våren 2015 är de största aktörerna på marken Assad-regimen, de autonoma kurderna i Rojava, och IS som utropat ett eget kalifat.
- I september 2014 gick USA och deras koalition in i Syrien för att flygbomba IS.
- Två breda, internationella fredskonferenser har arrangerats i Genève utan att nå resultat.
- Runt fyra miljoner människor har i dag flytt Syrien, huvudsakligen till grannländerna, och dubbelt så många blivit internflyktingar. Hälften av siffran är barn.
- Över en miljon bostäder uppskattas ha förstörts, infrastrukturen har kollapsat i stora områden, och hunger och sjukdomar skördar liv. 220 000 människor har dödats.

Folk vet redan namnen på destinationerna dit de önskar ta sig ifall situationen blir för svår: Södertälje, Norsborg, Norrköping.

» IS, är det kanske tydligaste exemplet. Och IS har nått även hit. Några hundra meter bort har de lämnat sin logotyp sprejmålad på ett förstört assyriskt hus. Vid den nedbrända kyrkan har de systematiskt slagit sönder alla krucifix på dörrar, valvportar och gravar. Tre vita marmorstenar på den lilla kyrkogården har de begravdas ansikten avbildade på dem. Alla tre har kulhål efter att ha ”avrättats” med skott in i stenen.

– Familjen Aho. De kommer härifrån och alla andra har emigrerat till Sverige nu, berättar Khabur Abraham.

Han och de andra kristna som ännu kämpar emot är inte någon religiös styrka, understryker han, utan försvarar främst deras existens. Det här är deras hem och historia, och om de inte skyddar det kommer IS att förstöra allt, precis som kyrkan.

– Vi behöver hjälp. Inte vid fronten, vi har nog så vi klarar oss. Men ge den till de många familjer som har fått sina hem förstörda, säger Josef Afeh, en ständigt leende man som är den ende armeniern bland de övriga assyrierna.

Han dör i strid ungefär 20 dagar efter vårt möte.

Fruktan för extremister som inte vill deras religion väl och krigets umbäranden har fått en stor andel av de kristna att emigrera från trakterna både här och i Irak. Tre kilometer från fronten i Gardouka ligger den assyriska byn Ger Sheran, där bara en femtedel av invånarna bor kvar när jag hälsar på. De flesta sägs fly till Tyskland och Sverige. Likadant ser det ut i de i dag halvtomma assyriska kvarteren inne i städerna. Folk vet redan namnen på destinationerna dit de önskar ta sig ifall situationen blir alltför svår: Södertälje, Norsborg, Norrköping, där har de redan släktingar.

Men i samma städer i kantonen Jazira finns det också kvar en känsla av vardag som säkert går emot den bild många utomstående har av hur livet i Syrien måste vara. Ungdomar flockas ännu på internetkaféer. Folk står lutade över sina smart phones eller tar selfies. Kristna butiker säljer vodka och marknader säljer mat.

30 småbarn sitter i ett klassrum och har språklektion i en grundskola i centrala Qamishlo. Framme vid svarta tavlan står lärarinnan Shama och skriver meningar som barnen måste komplettera. Men inte på arabiska, utan på kurdiska med latinska bokstäver.

– I början var det svårt för dem att förstå, vi inte haft rätten att lära oss vårt modersmål tidigare. Men språkundervisningen är en viktig del av revolutionen för att ge kurder fler rättigheter, säger Shama, som frivilligarbetar utan lön.

Om försöken till en arabisk vår slutade i krig i stället för i demokrati, har initiativet i dag snarare i stället övergått i en kurdisk vår. Deras möjlighet att utveckla ett självstyre har lett till en omfattande kulturell frihet som aldrig förr varit möjlig i det arabnationalistiska Syrien. Där har särskilt kurderna nekats att visa sin egen identitet.

Nu har kurdiskspråkig media, kulturevenemang, vägskyltar med kurdiska originalnamn på orter och mycket annat kunnat blomstra här. Till på köpet känns atmosfären långt mer öppen och fri, efter att regimen till stor del försvunnit.

Ljög. Bashar al-Assad, Syriens president, förnekade tortyr.

Men detta nya samhällsbygge lyckades gå de flesta i världen förbi, innan uppståndelsen kring Kobane i fjol. Farliga arbetsvillkor för utländska journalister är en anledning som helt enkelt strypt faktainsamlingen på plats. En ”trötthet” i att rapportera om Syrien kanske är en annan.

Men det verkar också varit svårt att lyckas rapportera om flera perspektiv kring Syrien på en och samma gång. I början låg fokus mest bara på Assadregimen kontra rebellerna i FSA. Ont mot gott. Fyra år senare är det IS mot kurderna, ont mot gott.

Men samtidigt har det på sistone blivit allt tystare kring Assad, trots att presidenten bedöms ha stått för den absoluta merparten av alla dödsfall i landet och dessutom startade kriget genom att vägra hitta en konstruktiv lösning på protesterna 2011.

Att döma av den världsomskrivna intervjun av Expressenreportern Kassem Hamadé i förra veckan, vägrar Assad fortfarande att ta ansvar. Allt har från starten bara varit ett krig mot terrorism. Han ljög dessutom och förnekade att ”politiskt godkänd tortyr” existerar i syriska fängelser.

Det blev dagens mest surrealistiska läsning. Jag kan fortfarande höra Abi Alis stämma och de desperata vrålen från torterade medfångar, inuti mitt eget huvud.